

מלמטה, וכשה שולטת הוא שלישי תנוור כן למעלה, והוֹי אַמָּה וְשִׁלִישׁ. אבל בירושלמי⁽⁵⁾ אמרו גבי תנור, היה עשו כמין שובן. פירוש שאין בו פתח למעלה אלא שפתחו מן הצד ויש למעלה כמין נקבים. מהה נשמעינה מן הדא ובכירה טפח, וכירה לא כמין שובך היא עשויה פירוש שכן כירה האמורה בתמלודفتحה מן הצד ולמעלה טפח ועשויה נקבים נקבים. ותימר בין ב' קדרות⁽⁶⁾ ועשויה נקבים נקבים. ותימר בין למעלה בין למטה טפח וכא[ן] נמי⁽⁷⁾ בין למעלה בין למטה ג"ט. ע"ב. ולמדנו ממנה דהא רתנן ובכירה טפח בין למטה בין מלמטה קתני. ולמדנו גם כן דכי תנור אתנו ארבע אמות והואינו בשפטו למעלה לפני (שלמעלה) [שםעללה] שלבתך דרך פחה אבל בשפתחו מן הצד דיו לו בגובה למעלה שלשה טפחים. וכירה שלנו שפתחה למעלה הוֹי אַמָּה וְשִׁלִישׁ:

רבי שמעון אומר לא אמרו (וכו) [כל השיעורין האלהו אלא שם חזק פטור מלשלשים]. וסבירו רבותא דליית הליכתא ברבי שמעון, דהא אוקמה אבי כשיטה בפרק הבית והעליה⁽⁸⁾. ואע"ג לדגבי דליה קיימת לנו ברבי הפנימית. וקיים לנו כרבנן אמרי מן השפה הפנימית ועובי כותלי התנוור מכלל שיעור הילחאה כוותיה בהוכנס צאן לדיר⁽⁹⁾. התם דלפי שעיה, כל שהרחק כדינא אם הזיק אונס הוא. אבלanca דמדליק בו⁽¹⁰⁾ תדריך צrisk הוֹא ליתן דעתו בכל עת שלא יזק, כי עם המתדיינות אפשר הוא שייזק אם לא יתן דעתו. וכדי שלא למעט תשמישו לא צימצמו עליו השיעור לגמרי:

האמור שם לעניין שבת לזה. ור"ת⁽¹¹⁾ יישב הלשון קצרה, והכי אמר כי בחرس הוה אין בו שום שיעור לא לעניין מיעוט טומאה ולא לעניין שבת. דכיוון⁽¹²⁾ שאין שיעור טומאה צrisk מלך למעט. ולפי שאין בו שיעור לעניין שבת המלה ממעט. שאלאן אין הינו וחוששן דילמא שkill ליה לחרס להשתמש בו, ושקל נמי למלה כדי שלא ילקה הכותל, אשכחנה דלא מבטל ליה. ועודין העניין והלשון דחוק, דאפשרו היה שיעור בחרס לעניין שבת לא חשיב כולי האי דלא מבטל ליה:

[דף ב ע"ב] באומר⁽¹³⁾ שם תהא גניות. פירוש עד שיהא לו פנאי לגונזו כראוי אצל תלמיד חכם וכיצועו בו, ואע"ג דלא מבטל ליה הכל לעולם, מכל מקום עד ההוא זימנא דמבטלי ליה ממעט, ביוון דמחמת אייסור (ובמקומות) גניות משוי ליה:

מתניתין. מרוחיקן את הריחים (וכו) [שלשה מן השכב שחן ארבעה מן הרכב]. בירושלמי⁽¹⁴⁾ נחלקו (ר"י) [ר' יודה בן פوى] ורבנן אם משערין מן השפה החזונה או מן הפנימית. וקיים לנו כרבנן אמרי מן השפה הפנימית ועובי כותלי התנוור מכלל שיעור ההרחאה:

ובכירה טפח. היה נראה דהינו שיעור קרקעיתו. אבל למעלה לא יהיב שיעורו. ויש אמרים ממשום דסתם כירה נמוכה ויש הימה עד הגג יותר מכשיעור, דסתם גג גבוהה עשרה. וזה אינו מחוור. ויש אמרים⁽¹⁵⁾ דילמד למעלה

הגחות מהו⁽¹⁶⁾

עשיה ותימר בין מלמעלן בין מלמטה טפח וכא בין מלמעלן בין מלמן גיס.

(64) בכ"י החידיא כתובות ח'יבת «וכא» (כמו בירושלמי שליטנו) ואח"כ מהקה הסופר וכותב במקומה «ובתנור». ובגמומי יו"ט גרש בירושלמי: «וכאן נמי», וכן נול"ד שצ"ל בדורתי רבנן.

(65) בימ' קיח ע"ב.

(66) ב"ק ס"ג ע"ב.

(66) בכ"י א': «דמודליק בור תורי» ונ מהקה הריש

(59) וכיכ בתודיה ולית ביה שיפורה.

(60) בכ"י החידיא: וכיוון.

(61) בדפוס שלנו לחאג

(61) ירושלמי ב"ב ס"ב ה"א.

(62) בכ"י החידיא כתוב על הגלוין וויל: עין בחימ סימן קנה והיא סברת הרמלה עכ"ל.

(63) לשון הירושלמי דפוס ויטסמר: היה עשי כשובן מהו נישמעינה מהרה ר"יא עד שבתא מחתו מעיבגה גיט ובכירה טפח וכירה לא כמין שובך היא

שהוא פגום אלא מפנוי שנשתנה, כי הבישול מביתו (""). כמו שפורסם בירושלמי דמסכת תרומות (""). ור"ת פירש כי הטעם מפנוי ההבל שהוא יפה לו וכן ("") לאוצר. ויש קצת הוכחה לדבריו בירושלמי (""). גדריסין התם חד תנא דברי רבי אושעיא ייבח חומריה באיגרא (דביני בני) [דברי באני] ואסרייה, "אל המשנה הטענית, לא שהטען המשנה אלא דריחי דבני (חסר) [מסרי]. ובאיוגרא דמרחץ ובלא אייכא מן הסתום ולא עשן, וכן פירש ר' ר' מה שום חמימות. ונראה דחרויו איתנהו, ומשום כל חד מיניהם מאי מעכבר. ומיהו קשה קצת אם מפנוי ההבל לבדו

למה אמר בירושלמי כל שכן דירתו:

הנחות שבחצר (וכו) [יכול למחות בירדו ולומר לו איני יכול לישון מקלט הנכונון ומקלט היוצאים]. פירוש לא מחמת הקול, שהרי כלל הפטיש והרהיים קשה ממנה שאינו יכול לצאת בהם: ועד כאן לא אקשין בגמרא לMahonot בידו (""). ועוד כאן לא אקשין בגמרא אסיפה אלא מקלט התינוקות בלבד, כdomicha העשן. והקשה ר' ר' ("") אם כן היאך שנינו בין תירטו מפנוי شبיחתו, שהרי שנינו ("") יין מעושן פסול לנסכים, אלמא מפסידו. וזה אינה קושיא דדרילמא הוא בינו שהעשן קשה לנו שבאייה בגמרא (""). איז נמי דחתם לא מפנוי בירושלמי ("") דיביל למימר מן זו אויל וatoi

לא יפתח ארכן חנות (וכו) [של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חברו]. וכי ר' רבנן ("") דלהכי לא כתני לא יעשה, לא שמו עינן שאפילו היה לו חנות בסמור לא יפתח לוفتح בבית שתחז אוצרו של חברו כי דרך הפתח עללה העשן או ההבל ויוזק, והא דקצתן תחת אוצרו, שאלו בירושלמי תחת דירתו מהו אמר רב אהא כל שכן דירתו. ונראה בגמרא מדברי ר' ר' ("") כי לע"פ שיש רשות מפסקת בין החנות ותוצר לא יפתח, כי ההבל והעשן אין מהיצה מפסקת, וכן דעת הרשב"א: ומיהו אם עשה חלונות ובויצא, שיצא שם ההבל והעשן בכדי שלא יוכל רשאי לפתחו, והכל לטפי ראות הדינין:

ומלשון משנתינו נראה כי החנות מעכbin עליו קודם שישתמש בו, כיוון שמכונן ועשוי להזיק, וכמו שאמרו לעניין עבודת הכרם וכל היוצא בהם: וטעם עיכוב זה פירש ר' ר' מפנוי העשן. והקשה ר' ר' ("") אם כן היאך שנינו בין תירטו מפנוי شبיחתו, שהרי שנינו ("") יין מעושן פסול לנסכים, אלמא מפסידו. וזה אינה קושיא דדרילמא הוא בינו שהעשן קשה לנו שבאייה בגמרא (""). איז נמי דחתם לא מפנוי

ה ג ה ו ת ה מ ו ל

(7) ציל – קשה לאוצר. ולשון התוספות שהובל מיק את האוצר אבל את זיין משכיב.

(7) וזה לשון הירושלמי בפרקין ה"ג: נהי באמת כי התיירו ע"ש שמעפו אל ששבתיו. בר' אשערא כד שמע הין נהיה היב חומריה גו איזריה דבני אסופה ממריה. אמר המשנה הטענית. לא שהטענית המשנה אלא דריאא דבני מסרי חומריה עכ"ל. אסורה

חומריה פירוש וסדרה יינו, מלשון חיבנא סרא. (7) וכ"כ הדבר המגיד בס"ו מה' שכנים שונתקשתה ביה הרמביים.

(7) וזה לשון הירושלמי (דפוס ויטאמיר): אלין ומפלין טלייא ועכביין מסובין אילין לאילין יכלין תבריהן למימי בידיהם זו יכול מימר ליה אינון אלין ואיתין בעין לך ולא משכחין יתר והו מרבנן עליינו את דרכך עכ"ל. ועיין בכ' בכותבת פסחים שתמה דוא ואלו כרשביג ולא קידיל כוותיה אלא מחלת בפירוש

של "ברור" כלומר שצ"ל "ברור", ובכ"י החיד"א "דמליך בגר חזר", ואולי צ"ל "שמוליך בו אוור תדרר".

(7) כ"כ הוכח"א הווא בש"ם.

(67) ירושלמי ב"ב פ"ב ה"ב.

(68) עיין בש"מ שבן ודקוק הרשב"א מפרש ר' ר' גבי בנה עליה עיג בינו מון שעשה שבנה עליון עליה ע"ג ביתו, ומשמע שאם עשה אוצר בעליה הפלינה אסורה ע"ש שעיליה האמצעת מפסקת.

(69) לעיל דן י"ה. בתדריה לא יפתח ארכן חנות של נתומין.

(70) מנוחות טו ע"ב.

(71) לקמן בסמן תא דיזן אפי קוטרא דשרנא נמי קשא ליה.

(72) פ"י ואעפ"כ יין מבושל פסול לנסכים, הין במזעשים.

(73) ירושלמי תרומות פ"א ה"א.

פירוש וاع"פ שלפעמים מוכר בתיו אין בכך כלום דעתינו הוא:

ולא מכך הריחים. פירוש שאין שם אלא נכסין ויזאין לפ"י^(*) שהוא מבני המבו"י). וכן נראה מאדמרין בגמ' דבחצר אחרת מותה, וסתמא אמרין ואfillו באותו מבוי. וכן נראה בגמרא^(*) במירא דרב הונא לענין בר מבוי דאקי ריחיא. וכפירוש רשי^י זל. וכן עיקר: גمرا. והוא דתני ושל חמור שלשה (וכו) [מן האצטropolis]. פירוש רשי ריחים שנמניגים אוחם על ידי חמור, ומשנינו בריחים של יד. ואינו נכון דהיא יעבור החמור בין הריחים והכויה בשלשה טפחים. ועוד מה לא יהיה נדנד בריחים שמנางין בחמור כמו בריחים של יד. ורבינו חנאל^(*) פירוש כי בשועין מצב בארץ מעצים ומאנבים ונונתין הריחים עליהם נקרא ריחים של חמור. אותה שאמרו במשנה^(**) חמור של נפחים טמא על העז שנושא המיטה, וזה האצטropolis. והריחים עצם נקרא הקלת. ואדם יושב כגדה במקום גבורה, ורגליו מתחוזות למטה ומסבב הגלגל ברגליו ותוון. ולפי שאינם מונחים על הקruk אין להם נדנד אלא קול. והיינו דפריכן, התם מי טרייא איכא, ופירוש טרייא נדנד:

הכי גרטיןן התם משומם קלא. ולא גרטיןן אלא^(***), שהוא נראה שאנו חווין מן הטעם הראשון שעשו גנדוד, זהה אינו. אלא הכי קאמך ריבנין דומוין. אלא לענין חוכה איתניא כדרישנא. כך נראה לי:

ולא מוכחין לך חן מרביין עליו את הדרך. וכן פירושו המפרשין^(*), והוא דנקט אני יכול לומר לאו דוקא:

ודיקי רבנן^(*) אמר כי כתני האי לישנא חנות בחצר ולא נקט אחד מבני החצר שבקש לעשות חנות וכו'. וכך נראה דהא קמ"ל דאפיילו היה שם כמה שנים יכול לעכב עלייו, ואין לו חזקה^(*). דכrichtא דבית הכסא דמי, וכן פסק הרמב"ם^(*). וקצת מרבותי^(*) היו מכירחין דקמ"ל דאפיילו קניין ושטר לא מהני היה, ויאמר סבור היהי שאני יכול לקבל ועכשו אני יכול אבל נראה שזה איננו [ד]אפיילו בקטרא וריהא דבית הכסא מהני קניין ושטר כדבעין לימייר לקמן^(*). ובירושלמי^(**) נחלקו בזה רשב"ג ורבנן, וכיימה לנו כרבנן אמרי משקל עליו איינו יכול לחור בו, דהא רבנן שמעון בן גמליאל ייחדאתה. ועוד כי אמרו שם אתה דרבנן שמעון בן גמליאל כרבי מאיר אמר לענין מומין יכול היה שתחומר סבורה (וכו) [היהי שאני יכול להケבל ועכשו אני יכול לקלבל]. ולית הילכתא כרבי מאיר במסכת כתובות^(*). ואי משומם ליוואך דליישנא דמתניתין, לאו דסתם לנו כרבנן שמעון בן גמליאל מדלא אדרוכה בגמ' ירושלמי, (דילמא) [דילמא]^(*) מתניתין דלא כרבנן דומוין. אלא לענין חוכה איתניא כדרישנא. אבל עיטה כלום ויזא זומברן בשוק.

ה מ ז ל

- (79) כתובות ע"ז ע"א
 (80) פירוש מולא אמר בירושלמי בהאי לישנא מתניתין דלא כרבנן, דהוה משמע דלית הילכתא הכא, בכ"י החיד"א: למן.
 (80) וכ"כ רבינו לקמן כא. ד"ה הא בר מבואה ולקמן ס. ד"ה מנגיין, ע"י".
 (82) דף כא ע"ב.
 (82) כ"כ תוד"ה וטל בשם ר"ת.
 (82) כלם פ"ר מג.
 (82) וכ"כ הרמב"ן והרש"א, וכן גירסת הר"ף.
 (82) ירושלמי ופירקין ח"ג.

ה ג ה ו ת

- מהני, וולע"ר דלא פלייגי רבנן עליה דריש"ג בטעה דמלתא אלא ס"ל דמתניתין מחילה.
 (74) וכ"כ הרמב"ן והרש"א.
 (75) וכ"כ הרשב"א, הובא בשיט"מ.
 (76) לקמן כא. וכ"כ הרמב"ן שם והביא ראייה מהירושלמי שבסמן.
 (77) פ"י מה' שכנים הייב.
 (78) הרשב"א הובא בשיט"מ.
 (78) וכ"כ רבינו לקמן בג ע"א ד"ה לענין הא אמרין.
 (78) ירושלמי ופירקין ח"ג.

שם תבואתו עד לאחר פתיחת החנות, מי חשבי דברים אלו נאילו קדם לשנות או לא, והוא שביברדי⁸⁹ וריבק עליתו לאוצר. ואם תמצא לומר זהה לא חשיב אוצר, ריבקה חלונות בעלייתו⁹⁰ להכניס אויר, דרך עוזה אוצר בתובה, שהוא מעשה בגופו של אוצר מהו. ואם תמצא לומר זהה לא חשיב אדריכלה, שאינו הוכחה גמורה, בנה עלייה מחדש להכניס שם אוצר מהו, ואדי מעשה גמור ומוכיחה הוא, או דילמא אפילו הא (ודאי)⁹¹ לא מהני כיוון שלא הבניש שם אוצרו ממש. ולא אפשריא והוה ליה קולא לנתחבע, ואינו גמנע. ומכל מקום למרדן לפי דברי רשי⁹² כי ע"פ שיש בית בין חנות ועלית האוצר, היה מעכב עלייה (אלין) בשי רב הונא [בריה דרב יוחשע]⁹³ הוכנים תמרי (וכו) [ורמוני מאין]. פירוש נהי דאיינו לא חשיבי אוצר לעכב (וכו) [מהמת עצמן], מי הי התחלה אוצר לדין קידמת, וקשייא לי ותפסות מדקתיין בין התירוג. ויל דלאו ראייה היא, דילמא לא התירוג אלא בעוד השין בו, אבל כשיכניס שם אוצר אסרו דתחלה אוצר היא. אי נמי דשאני אוצר אין שאין עשו להעביר משם חיובתו ולעשות שם אוצר אחר: תנא ביון התירוג מפני שמשביחו. ואית למה לי מפני שמשביחו, בשלא יפסידנו סגי. ואוצר קודם שיפתח הלה חנותו, אבל לא הוכניס

דעתם מפני הקול (וכו) [מתנדנד הקראע]⁹⁴ כדכתיב "י" ותבקע הארץ לקלם, וכגדארנן בחולין⁹⁵) גבי אריא דבר עליyi דכי שאג נפל שורי דמתה. אבל בליכא טרייא, משום קלא לא מגעין, כדאיתא במחניחסין בהדייא, ולעיל "י") נמי אמרינן הא קמ"ל דטריא קשה לכוטל, אלמא משום טרייא הוא:

והתニア בתנור ארבעה ובכורה שלשה.

פירוש במעמידו בעלייה.

ופriskין דהיא מתניתא בשל נחתומין דתנור דידן, פירוש בשל משנתינה בפירות של נחתומין. יש אמרים דכיוון דלא כתני מתניתא שיוראו אחרינא למלעה בשל נחתומין, דידייניו בוה בטה כטנור משנתינה, דלענין של habitats אין הפרש בינהם, ולענין חום של מטה הוא שיש הפרש בינהם, כי אלו מותן שתדרין מחממין יותר, וחום יורך⁹⁶ (ונוקב⁹⁷) ושורף. ויש אמרים דנקט שייעורו למטה וממנו נלמד למלעה להוסיף לפי חשבונו, וכן גראה:

[תנא] זאמ היה רפת בקר (וכו) [קדמת לאוצר]. פירוש מותר ואפייל לאחר שיש חצר שם, דכיוון שקדם ברשות קם זוכה למורי:

בשי רבא⁹⁸ (וכו) [כיבר וריבק לאוצר מהו]. הנהן כפירוש רשי דכולו בבעל האוצר שקדם ועשה דברים [אלין]⁹⁹ לצורך:

הגהות חמ"ל

- (89) צ"ל: "והוא ששאל כיבר וריבק עליתו לאוצר מהו".
 (90) וכיפר רשי¹⁰⁰ מינש בשם הריני. אבל שם ריח כתוב דאותנות קאי.
 (91) תיבת "ודאי" נראה טיס, זהה בעין לא אפשריא, וצ"ל דילמא.
 (92) פירוש מולא פירוש רשי בעין כמו ספריש הריני¹⁰¹ מינאש, ומיבעי לה שבנה תחthon עליה ע"ג והבition שהוא רוצה לעשות בו חנות של נחתומין וופסיק בין החנות ובין העליה כי שלא עלה ההבל אם יכול עליון לעכב על התחthon עזין לעשות שם

(83) כל זה כתוב בשיטם בשם הרשכיא, ומי שכצעיל.

(84) מלכים א' ותבקע הארץ בקהלם. ועין חולין ז: דאמרו שהוא לשון הבא.

(85) חולין נט ע"ב ושם איתא שורי דורמי.

(86) בכבי' החדייא: יותר.

(87) בוגרא שלו: בשי אובי, וכן הוא בעלות הריך יונת.

(88) כן לשון רבנו בסמוך: דברים אלו.

(לא) שלמים. והוא דתנן⁹³) בן חמיש שנים למקרא, להרגלו אביו במלרא⁹⁴ : הכי גרטמן אחד מבני החצר. ולא גרטמן או בני מבוי, דהتم ליכא עיכוב ננסין וויאזין, כדכתיבנא לעיל⁹⁵). וכן הגירסת הבשוחות עתיקות: דתינוות דוגיות. פירוש שמילמדן אומנות. והוא הדין דישראל, אלא אורחא דמלטה נקט שדרך תינוקות דישראל ומצותם למדם תורה, ואסור למד לנגי תורה⁹⁶**) בכתיב ומשפטים בל ידועם. וauseפ שאסור למדם אומנות, משום איבאה שרוי, אבל תורה לעולם אסור:

ת"ש מי שיש לו בית בחצר [השותפות ה"] לא ישכרנו לא לרופא וכו'). פירוש לאו לימיARA דלידיה גופיה לא מעכב, דהא ליתא. כדייתא באידך מתניתא. אלא דקמ"ל דאע"ג דיבבי היה רשותא לדידיה, לא מהני לשיכר שלו:

בperfרא דמתא. פירוש רש"י שמילמד כל תלמידים שבעיר, ואושוא מלטה טובא. פירוש לפירשו שהוא מלמד יותר מחמש ועשרים, שהוא שלא כתקנת יהושע⁹⁷...). ויש מפרשין⁹⁸ בסופר השטרות ואייכא ננסין (וכו) [ויאצאי]. וכיוון דבאה ליכא תקנה, דינו בשאר אומנות:

دلשון חכמים עשר⁹⁹). אי נמי דקמ"ל דausep' שמעטינו הרי משבחו ויצא הפסדו בשכרו¹⁰⁰): טיפא [אתאן] לחצר אחרת. פירוש ואפילו באתו מבוי, כדפי' לעיל. וכן הלכה, ואע"ג דרבא פלייג עלייה. והינו דליישנא דמתניתין לאathi שפיר, אבל עיקר דין לא פריך. וכן דעת כל הפסוקים.

דף כא ע"א ויהושע בן גמלא שמן. אפשר דלאו [הינו] יהושע בן גמלא דמסכת יומה [דף ייח ע"א] דעילא עליה מרתה בת ביתוס تركבא דידנרי לקיסר¹⁰¹). כי הicy Dolokimah בכהנה [רברבין], דאלמא לא היה אדם כשר¹⁰². אי נמי יש לומר דהוה [אייהו], ובתר דמשם בהונגה גודלה הקשר מעשי ותיה העיר:

יעדרין מכנים לבן י"ג. פירוש כי קודם לנין קטנים היו כדי להוליכם בקצת הפלך: התקינו¹⁰³ שהיו מושבין בכל מדינה ומדינה. פירוש שהיו מושבין בעיר החשובה שבמדינה ונדרשות (ואסקלאות) לכל אדם: ובכל עיר ועיר. מלמד תינוקות כפי צורך בעיר: עד בר שית לא תקבל. עד בן שית

ה מ"ל

"חיקנו" לשון רבים וט"ל שוקנים שבورو הי' עמו כמו שכח במקור שתקנת יהושע וויקניט. (96) אבות פ"ה מביא.

97 וכיכ' בגהגות מימוניות פ"ב מה' ת"ת ס'ק ב', ועייש' שם בכ"ם, ועין כאן תוויה בכחיה. (97) לעיל כ ע"ב ד"ה ולא מוקל הריחסים, וכיכ' لكمן ס. ד"ה מתניתין.

98) הgingה יג, ועין בפירוש רבנו גרשום כאן שכח שם רוזה למד ס' רפואה או מקרה מעכבר עלייה, וצ"ע.

99) וכ"ס הרמב"ן ודכוין שמילמד ליותר מני מעכבר עלייו שאין זו מצוה מן המובחר. ועין ח"ט קנו' בכ"י שכח בשם תשובה היטיב"א דלייז' תינוקות של בית רבן אלא "הה" לדרוש לרבים תורה.

100) ר"ת, וכ"כ בתורה בסופר מטה, וכיכ' רגמיה.

חנות או לא. דמולא פירש הcy מוכח דס"ל לרשי¹⁰³ דוידי אע"כ מעכבר עלייה, שאעפ"כ ההבל עלה ומוקן. (93) לשון הגمرا כתובות קב, ועין בשיטם שם הרשב"א דריל וקמ"ל דתבלא מעלי וככובדא דר' אוושעא דירושלמי דלפיע. (93) קלומר וקמ"ל שטפני טעם זה התירוה, וכדאיתא ברשב"א.

103) צ"ל "ילגאי מלכא". (94) וכ"כ רבנו בימוא יח. בשם י"מ. וכן הוא בת"י יבמות סא.

104) כ"כ רבנו ביכמות סא. בשם חוס. ובימוא י. תיר夷 עיר שעדיין הייתה חסיד מעיקרה מ"מ היה שם גדול ממנה בחכמה ובמנין.

105) בגמ' שלנו: עד שבא יהושע ב"ג ותוקן שיינו מושבין לימודי תינוקות בכל עיר ועיר. אבל רבנו גרשום